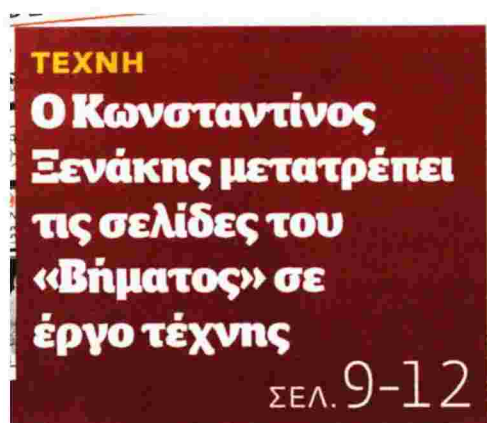

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΞΕΝΑΚΗΣ

Ο διεθνής εικαστικός μετατρέπει τις σελίδες του «Βήματος» σε έργο τέχνης. Τη δική του εφημερίδα θα βρείτε στις επόμενες σελίδες. Συμμετέχει στην **3η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης της Θεσσαλονίκης**, μιλάει για την επικοινωνία και την έρευνα, τη διαφορά μεταξύ καλλιτέχνη και δημιουργού, αλλά και για τον πολιτικό χαρακτήρα των έργων του

«Η σύγχρονη τέχνη είναι μια μεγάλη φούσκα»

ΤΗΣ ΣΙΜΑΣ Μ. ΤΟΥΛΑΤΟΥ

Παγκόσμιος Έλληνας ή πολίτης του κόσμου; Στην περίπτωση του Κωνσταντίνου Ξενάκη η μία ιδιότητα έρχεται να συμπληρώσει την άλλη. Διεθνώς αναγνωρισμένος εικαστικός, γεννημένος στο Κάιρο και μεγαλωμένος στην Ελλάδα, σπούδασε και καταξιώθηκε στην Ευρώπη διαμορφώνοντας μια πολυσυλλεκτική και άκρως προσωπική γλώσσα. Η «Εφημερίδα» του, η οποία προσφέρεται σήμερα με «Το Βήμα της Κυριακής», αλλά και η συμμετοχή του στην 3η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, η οποία εγκαινιάζεται σήμερα και θα λειτουργήσει ως τις 18 Δεκεμβρίου υπό τον γενικό τίτλο «Παλιές διασταυρώσεις - Make it new», στάθηκαν οι αφορμές για την κουβέντα που ακολουθεί. Ο 80χρονος εικαστικός μιλάει για την επικοινωνία και την έρευνα, για τη διαφορά μεταξύ καλλιτέχνη και δημιουργού αλλά και για τον πολιτικό χαρακτήρα των έργων του.

– Κύριε Ξενάκη, γιατί επιλέξατε το layout της εφημερίδας;

«Το θέμα της επικοινωνίας με απασχολεί στη δουλειά μου τα τελευταία 50, περίπου, χρόνια. Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν είναι επόμενο να με ενδιαφέρει η εφημερίδα. Σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο έργο, το πρωτότυπο φτιάχτηκε το 1971 στο Βερολίνο, όπου χρησιμοποίησα το γερμανικό layout. Δύο χρόνια αργότερα έγινε δράση στο Ζάγκρεμπ, όπου μοιραζόταν στον δρόμο, και παράλληλα ετίθετο ένα κοινωνικοαισθητικό τεστ. Επρόκειτο άραγε για μια γλώσσα που ομιλούνταν ή ήταν ένα έργο τέχνης; Οι περισσότεροι απαντούσαν το πρώτο. Εγώ το θεωρώ έργο τέχνης. Είμαι πεπεισμένος γι' αυτό».

– Πώς αποφασίσατε να «επιστρέψετε» στο έργο 40 χρόνια αργότερα;

«Με την ευκαιρία της Μπιενάλε στη Θεσσαλονίκη, με ενδιέφερε να ξανακάνω την εφημερίδα στην ελληνική πραγματικότητα. Το είχα συζητήσει και το '73 με τον Ιόλα, αλλά με είχε, ας πούμε, αποθαρρύνει. «Δεν θα καταλάβουν τίποτε εδώ» μου είχε πει. Χαίρομαι λοιπόν που μου δόθηκε τώρα η ευκαιρία».

– Σε σχέση με το πρώτο σας εγχείρημα υπάρχουν διαφορές;

«Η γενικότερη συμπεριφορά μου δεν έχει αλλάξει. Βασικός άξονας παραμένει το θέμα της επικοινωνίας. Ωστό-

Ο Κωνσταντίνος Ξενάκης υπογράφει το τετρασέλιδο του «Βήματος» δίνοντάς του έτσι την αυτονομία ενός έργου τέχνης την Κυριακή 18 Σεπτεμβρίου, 12-2, στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης. Αποθήκη Β1, στο Λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Η εκδήλωση εντάσσεται στο πρόγραμμα της 3ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης.

«Fractal», χαρακτηριστικό έργο του Ξενάκη

σο η ελληνική εκδοχή επιμεριέχει περισσότερη πληροφορία. Εν προκειμένω, πέραν της τεχνολογικής γλώσσας, έχω εμπλουτίσει το έργο με το δικό μου λεξιλόγιο. Ως καλλιτέχνης έχω αναπτύξει μια δική μου γλώσσα, την οποία κανένας δεν μπορεί να καταλάβει, γιατί δεν έχει αποκοδικοποιηθεί. Ωστόσο εδώ έχω περάσει μια πληροφορία την οποία ο κάθε άνθρωπος νέος μπορεί να αποκρυπτογραφήσει και τότε έχει τη δυνατότητα πολύ εύκολα να φτάσει στον κώδικα της δικής μου γλώσσας. Για να το πω κάπως πιο σχηματικά, γίνομαι ένας δημοσιογράφος που θέλει να φτιάξει ένα έργο τέχνης το οποίο πάει πιο μακριά από την είδηση, φτάνει στο επίπεδο της ποίησης».

– Είστε ένας καλλιτέχνης στο έργο του οποίου συνυπάρχουν η Ελλάδα, η Αίγυπτος και η Ευρώπη. Θεωρείτε ότι ένα από αυτά τα στοιχεία υπερτερεί έναντι των άλλων;

«Ανέκαθεν έτρεφα και εξακολουθώ να τρέφω περιόρι- στο θαυμασμό για την Αρχαία Ελλάδα, όπως άλλωστε και για τη φαραωνική Αίγυπτο. Και οι δύο αυτοί πολιτισμοί με επηρέασαν πάρα πολύ. Από την άλλη, η Ευρώπη είναι το σήμερα. Εκεί ζω, βιώνω

τα προβλήματά της. Καλώς ή κακώς, συνυπάρχουν μέσα μου και τα τρία αυτά στοιχεία. Ισοτίμα».

– Σε μια εποχή μεγάλων αλλαγών όπως η σημερινή, πώς διαμορφώνεται η σχέση της σύγχρονης τέχνης με το λεγόμενο ευρύ κοινό;

«Η αλήθεια είναι ότι μέσα στη σύγχρονη τέχνη υπάρχει πολύ μπλα μπλα – όπως αυτό των πολιτικών. Ενα μεγάλο μέρος της είναι μια φούσκα και τίποτε περισσότερο. Από την άλλη, αναγνωρίζω ότι δεν μπορούμε ποτέ να κάνουμε ένα βήμα πίσω. Ενα το κρατούμενο λοιπόν. Το άλλο είναι η τεχνολογία και η επιστήμη, η οποία κατά τη γνώμη μου προχωρεί πολύ πιο γρήγορα από ό,τι ο μέσος άνθρωπος μπορεί να συλλάβει και, ακόμη περισσότερο, να χωνέψει. Τι γνωρίζει, αλήθεια, αυτό που λέμε ευρύ κοινό για τη θεωρία της σχετικότητας του Αϊνστάιν; Μάλλον όχι και πολλά. Είναι σαφές πως υπάρχει ένα «διαζύγιο» του κόσμου τόσο από την επιστήμη όσο και από την τέχνη. Και αυτό είναι θέμα παιδείας. Πρέπει όμως να σας πω ότι προσωπικά ξεχωρίζω τον καλλιτέχνη από τον δημιουργό».

– Τι είναι αυτό που τους διαφοροποιεί;

«Δημιουργοί υπάρχουν πολύ λίγοι. Είναι αυτοί που μιλούν για κάτι καινούργιο, όσο κι αν αυτό είναι σχετικό. Είναι ίσως σωστότερο να πω ότι

παρουσιάζουν μια νέα πλευρά της πραγματικότητας, την οποία εμείς δεν έχουμε δει. Γι' αυτό μπορεί να είναι και διαχρονικοί, γιατί οι μελλοντικές γενιές έχουν τη δυνατότητα να καταλάβουν πώς ήταν η εποχή μας. Μέσα στον δημιουργό ενυπάρχει και ο καλλιτέχνης. Ο απλός καλλιτέχνης, από την άλλη, με κάποιο ταλέντο που έχει, μιμείται λιγότερο ή περισσότερο έξυπνα κάτι το οποίο υπάρχει».

– Ο όρος πειραματισμός τι σημαίνει πλέον για εσάς;

«Προσωπικά, διαρκώς πειραματίζομαι. Με ενδιαφέρει η έρευνα σε όλα της τα επίπεδα, το κοινωνικό, το πολιτικό... Πάντοτε βεβαίως μέσα από τη δική μου γλώσσα, που είναι η εικαστική».

– Θα λέγατε δηλαδή ότι τα έργα σας είναι σε έναν βαθμό και πολιτικά;

«Ναι, αλλά πέραν της εφημερίδας, η οποία έχει πολλές φορές άμεση δράση και πολιτική και αισθητική, στο υπόλοιπο έργο μου θα έλεγα ότι ζητώ την υπέρβαση. Μόνο αυτή μπορεί να κάνει το έργο τέχνης ποιητικό. Αλλιώς γίνομαι κάποιος που απλώς εξηγεί ορισμένες θέσεις. Η υπέρβαση είναι τέτοια στο έργο μου που προφανώς το κοινωνικοπολιτικό στοιχείο, η στάση, να μη φαίνεται. Αυτό όμως δεν με ενοχλεί, γιατί το ζητούμενό μου είναι η ποίηση».

«Με ενδιέφερε να ξανακάνω την εφημερίδα στην ελληνική πραγματικότητα. Το είχα συζητήσει και το '73 με τον Ιόλα, αλλά με είχε, ας πούμε, αποθαρρύνει. «Δεν θα καταλάβουν τίποτε εδώ» μου είχε πει. Χαίρομαι λοιπόν που μου δόθηκε τώρα η ευκαιρία» λέει ο Κωνσταντίνος Ξενάκης

«ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΚΑΝΩ ΤΩΡΑ ΕΙΝΑΙ ΙΣΩΣ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ»

Στην εποχή του Διαδικτύου, της τεχνολογίας, τι σημαίνει για τον Κωνσταντίνο Ξενάκη η εφημερίδα; «Αν λάβει κανείς υπόψη του τα νέα που περνούν πλέον μέσω Internet, σιγά σιγά προβλέπω την εξαφάνιση της πέννας, του μολυβιού, του βιβλίου και της εφημερίδας.

Υπάρχει όμως ένα αλλά. Προς το παρόν το βιβλίο, όπως και η εφημερίδα, προσφέρει κάτι το οποίο δεν έχει το Διαδίκτυο. Μπορώ να επανέλθω και να διαβάσω κάποια πληροφορία που μου χρειάζεται. Στο Internet αυτό είναι πιο κουραστικό. Μελλοντικά, και αν το

Διαδίκτυο λύσει αυτό το πρόβλημα, αν έχω δηλαδή ένα ηλεκτρονικό βιβλίο το οποίο διαβάζεται όπως ένα συμβατικό, τότε το δεύτερο, όπως άλλωστε και η εφημερίδα, θα γίνει έργο τέχνης. Αυτό που κάνω τώρα είναι ίσως το μέλλον της εφημερίδας».

Თ᲏ Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏
Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏
Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏
Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏
Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏ Კ᲏

mm $\triangleright \nabla \triangleleft \triangle \times$ mm $\sim$ $\circ$ (10)

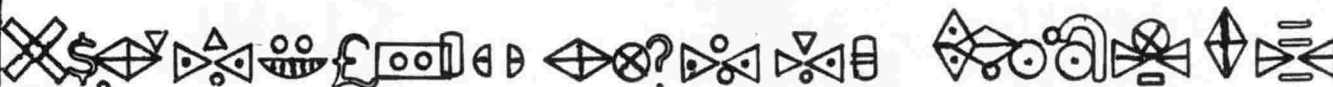

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κι ο «άνθρωπος», δεν μαθαίνει από την ιστορία:

Δεν πιστεύω στους ανθρώπους. Ίσως μόνο σε ορισμένους που έχουν οράματα. Πρέπει να αγαπάς τον τόπο σου. Όλοι αυτοί είναι προδότες αυτής της χώρας. Το πρόβλημα είναι ο Έλληνας. Κατάντησε να κλέβει γιατί το ίδιο το κράτος του έμαθε πως να κλέβει... Δεν ελπίζω πως θα αλλάξουν τα πράγματα. Δεν θα αλλάξει τίποτα. «Σπάρτακος» του σήμερα δεν υπάρχει. Δεν περιμένω τίποτα ειδικά από τον άνθρωπο, ούτε πιστεύω ότι θα γίνει καλύτερος.

ΕΙΣΕΛΕΤΕ... ΕΙΣΕΛΕΤΕ ΕΙΣΕΛΕΤΕ

LA POLITIQUE ALA TOUTOU

Le i grecque?

①⊕⊕ ㄱㄴㅍㅈ
 ↑↓ ㄷㅌㅊㅍ

Digitized by Google

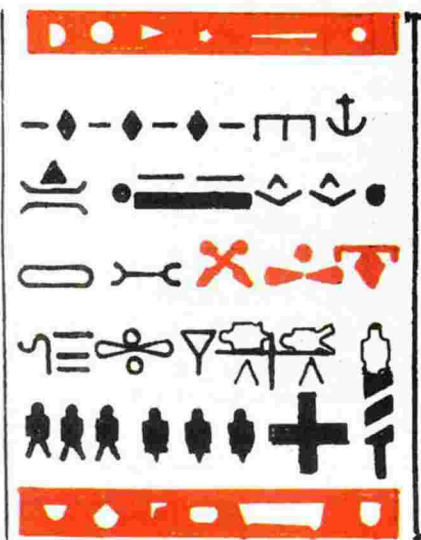
† L O T W
H u o m n x w o
y h i z a + x w

TYE Δ 1 Δ *

[illegible]

၀၉၀၇၇၁၄၄၂(၁၆၉၀၀)

XW40720

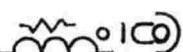
VOX POPULI VOX DEI

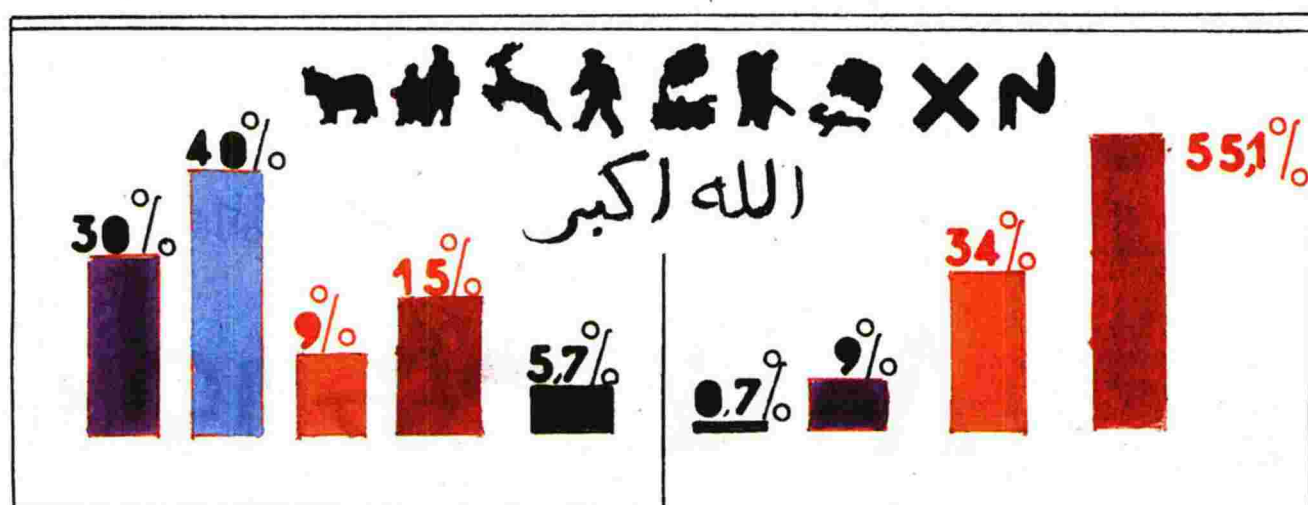
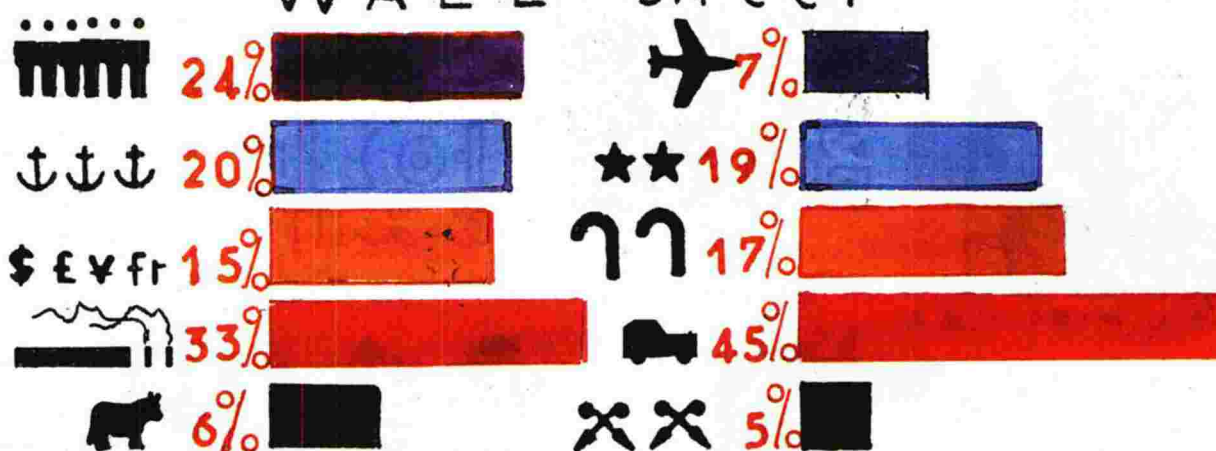
trapeza

AEN

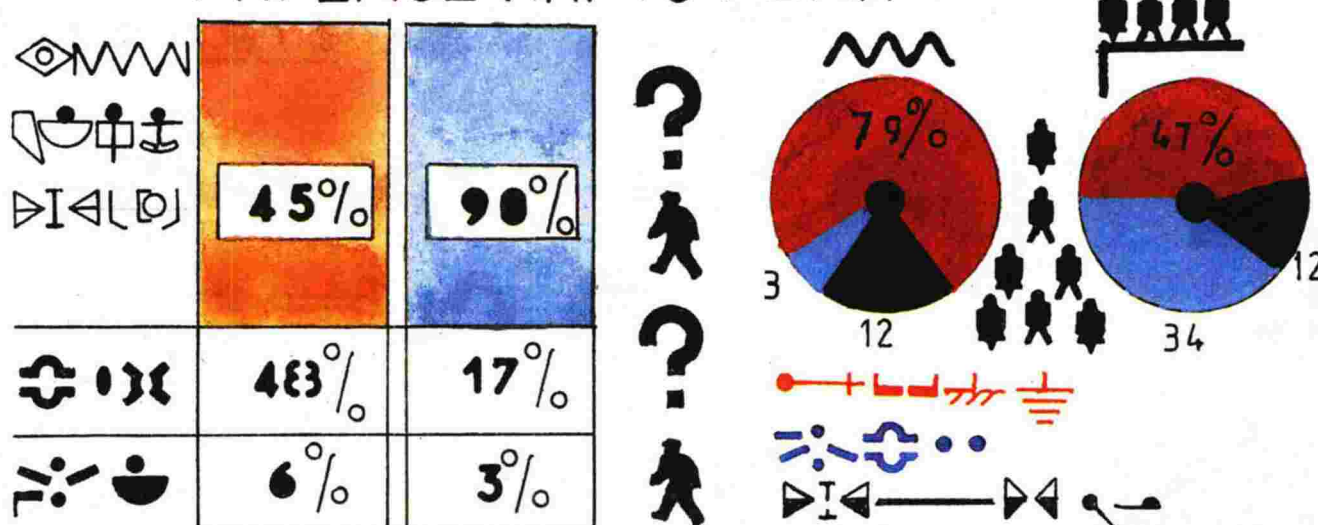
μπρω

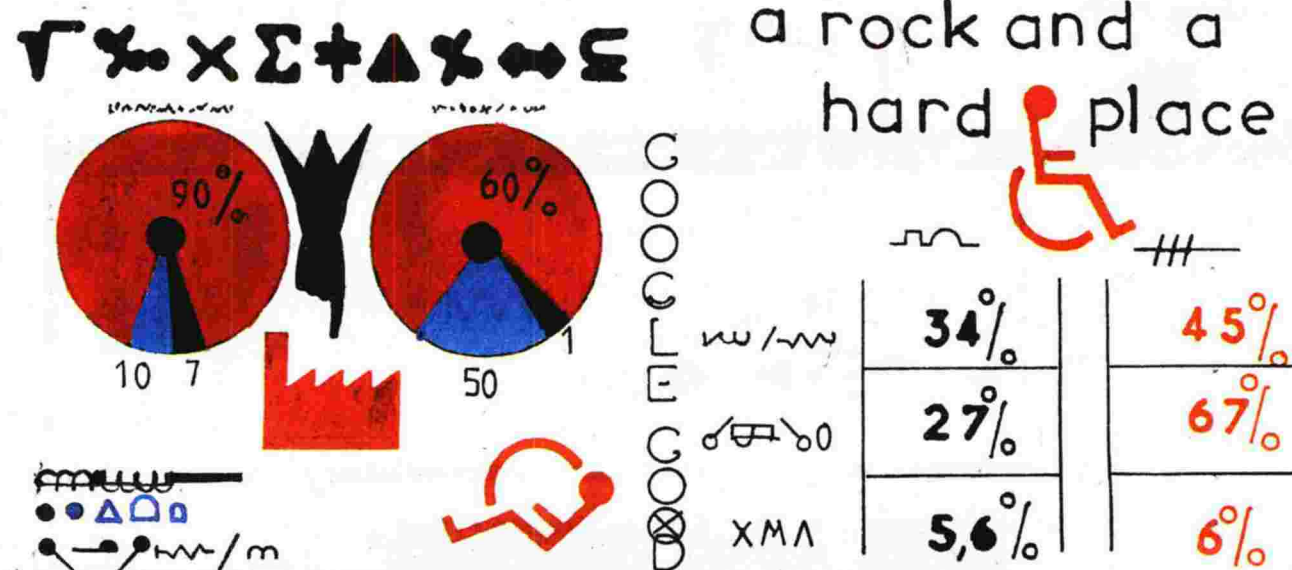
WALL street

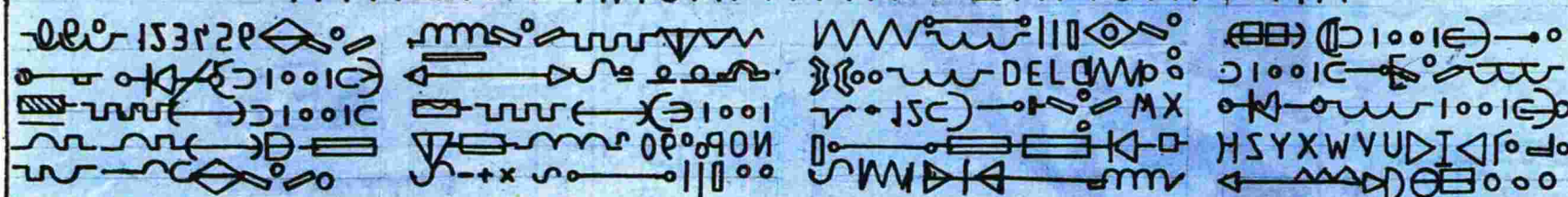
ΓΚΡΕΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΕΜΑ

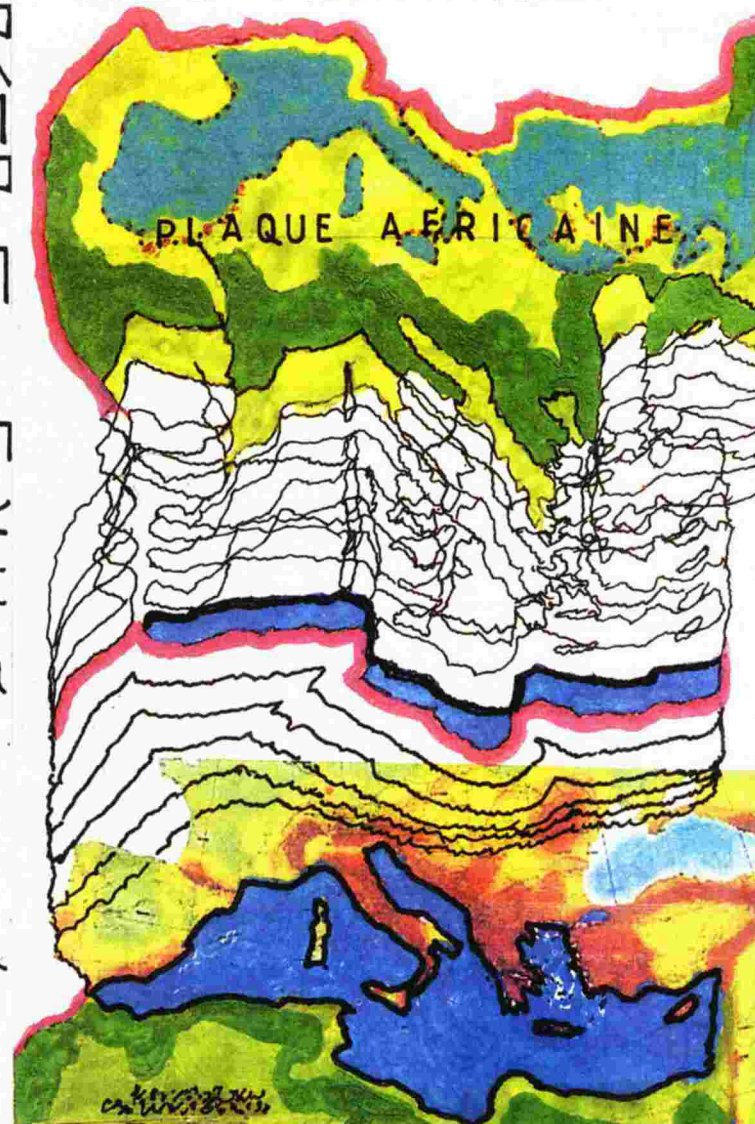
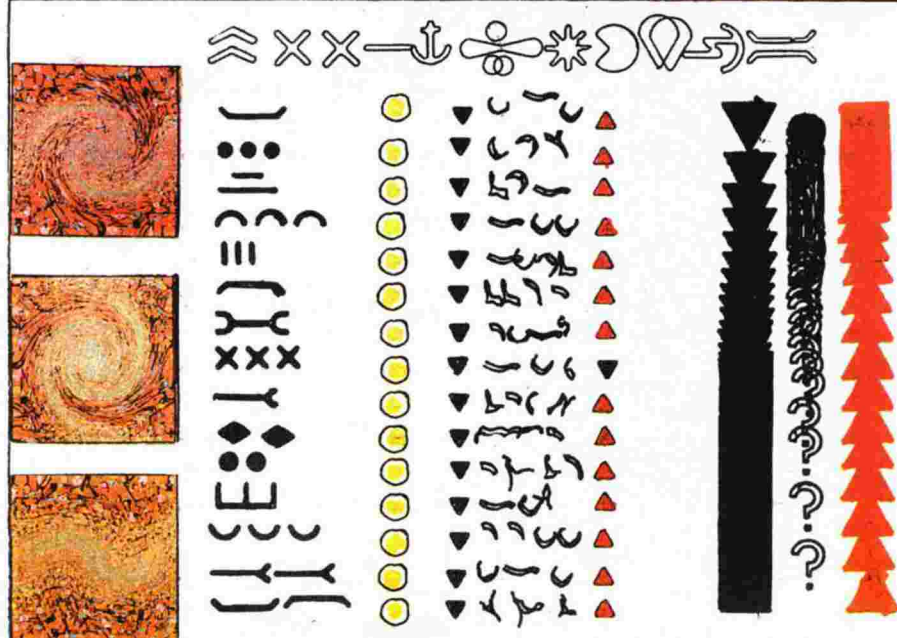
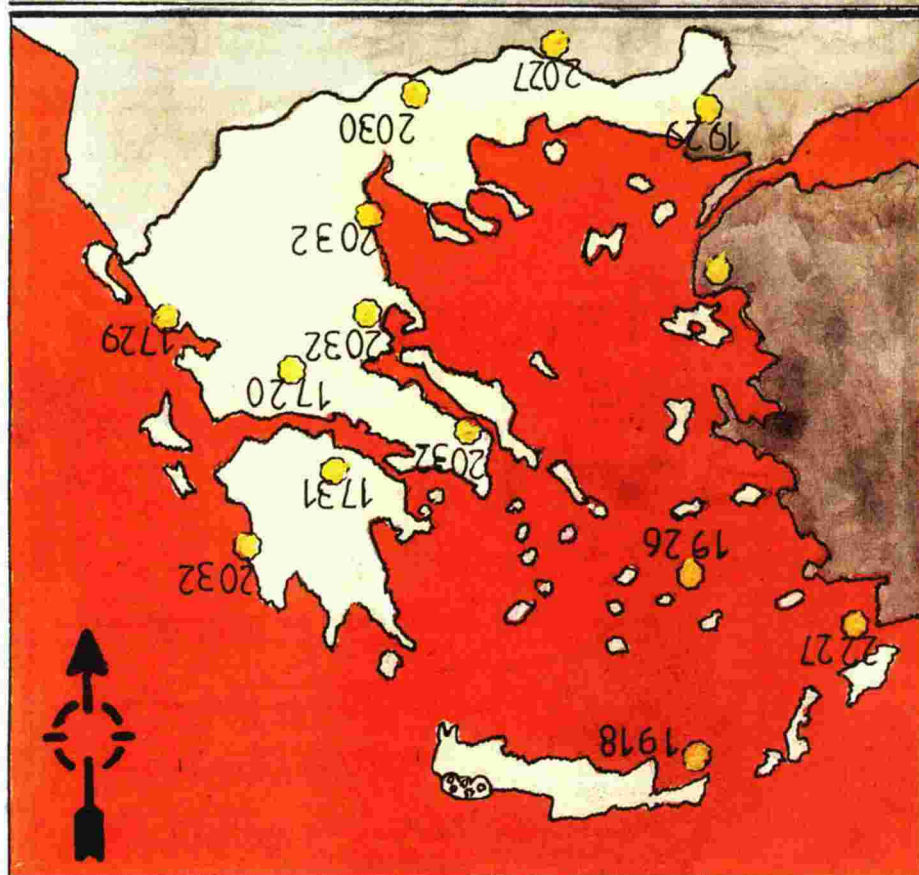
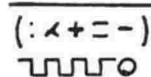

a rock and a
hard place

ΑΤΑΞΙΚΗ ΛΑΟΚΡΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

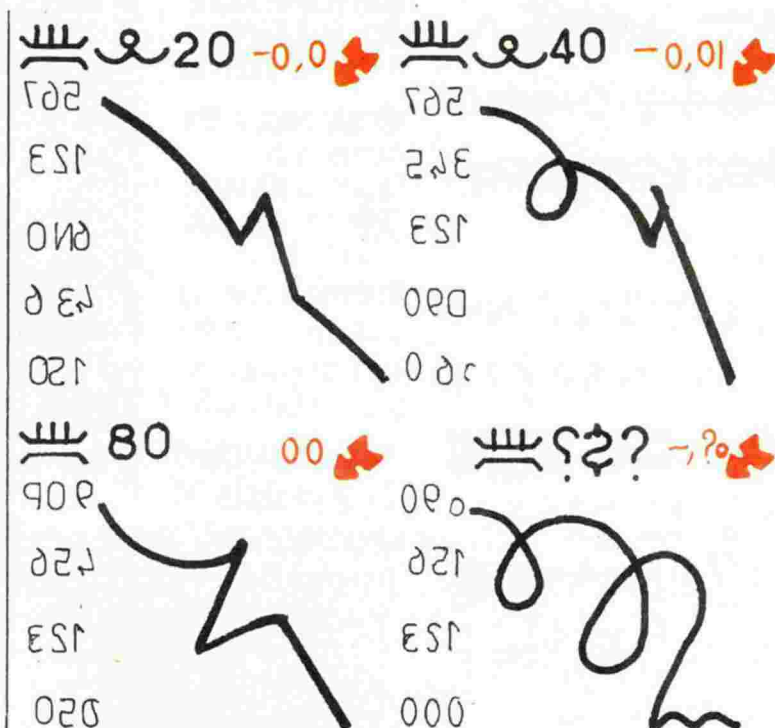
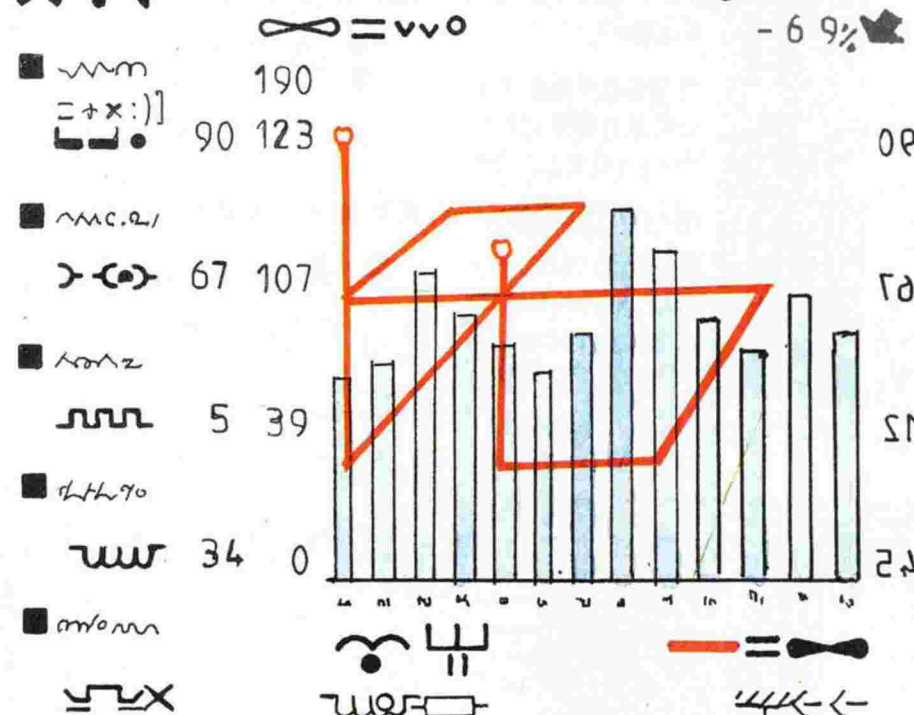

MERDEPHILISTINS • MERHINDER • GRAND •
MAREMEDITERRA • MARENOSTRUM • VERT •

PHILISTINS (PELESET) 1175
FILASTIN

قلیپین

ΠΑΤ ΤΠΠΣΚ ΚΑΤΤΠΠΣ???

Constantin Xenakis

